

# EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V očitosti je moče.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrletni 12 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zenta 5».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrens- Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznana in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

## Volitve v Istri.

Čisto razumljivo je, da se zdaj ves slovanski svet skoraj najbolj zanima za volitve v Istri, saj je ta uboga Istra ona točka, o kateri Italijani govoré, da je njih zemlja in da tam nikoli ne bode ukazoval Slovan. Svet je tudi sploh verjel tem trditvam lahonov v Istri, po mišljenju in delovanju pravih duševnih sorodnikov turških begov v Bosni; mnogo Slovanov samih je mislilo, da je Istra zgubljena za našo stvar in največ zaradi tega so jej prideli ime »tužna«. Da, v Istri je tužno za vsakega bodočega Slovana, kajti narod je tam pravi »raja«, po krivih nazorih poprejšnjih ministerstev je bil Slovan čisto pozabljen in v kot potisnen, kedor od Slovanov je hotel biti sploh človek v Istri, pozabiti je moral, da je Slovan. Od druge strani pa so se v Istri vrivali majhni trgovci iz Karnije, kakor se jih je pred 50 leti tudi na Kranjsko naselilo na stotine, a tam so postali dobri narodnjaki; v Istri pa so ti Karnjeli postali prave majhne trdnjave, iz katerih so naše hrvatsko ljudstvo polagoma omrežili in ga z verigami priklenoli na voz Irredente, katera ima sosebno v nekaterih istrskih mestih svoje privržence. A komaj se je nekoliko začelo daniti tej naši raji, komaj se je tu in tam pojavila v Istri narodna slovanska zavest, uže so poprej mirni in kmetu dobrih kmetov se Karnjeli skočili kriško, kakor da bi jih bil vpičil gad. Slaba vest jim ne daje več miru in zato homo nahajali v Istri vsakokrat hujše volilne boje, kolikor bolj se bodo zavedali tamonjši Slovani. Mirna Istra, podobna je mirnej Bosni: dokler so begi mogli brez ovir uživati plod krvavega dela uboge raje — pa mirna Bosna; a komaj se je nekateri uboga raja protistavila v nebo vpijočim krivicam, alo, pa je beg prijel za meč in reke krvi so se prelile po bosenskih ivadah. Enako je v Istri; tudi tam ne gre lahonom v uho, kako bi sploh Slovan imel enake pravice, kakor drug človek, kakor Italijan. Italijani so bili sploh v tem obziru razvajeni, držali so se vedno in se še držé kot izvoljeno ljudstvo, katero ima izključljivo vladati Istri; v nekaterih italijanskih mestih na bregovih Istre ne nahajate le srednjoveških hiš in sploh srednjoveško obliko mesta, vse javno življenje je še srednjoveško; ti ljudje so čisto malo napredovali, torej ni bilo niti mogoče, da bi jih obsedile novošegne teorije o človečanstvu in pravej svobodi. Ti ljudje so in ostanejo enostranski, in tudi gledé Avstrije so njih čuti le toliko razviti, kolikor jim to strog velevala postava; v ostalem pa

je pri njih več čislanih krilati lev, nego pa dvo-glavna postojna. Kakor se vidi iz tega, težak bode boj v Istri, a začel se je in ozbiljno, in voditelji istrskih Slovanov se nemajo strašiti hudih in včasih celo obupapolnih izjav istrskih Lahonov. Poguma je treba in neumornega delovanja, pa pojde, — da nam le vlada prizanaša in nikder ne podpira srednjoveških tradicij v Istri.

Dosedaj slovanski poslanci v istrskem dež. zboru niso mogli niti predloga staviti; njih glas je zamoril krotost lahonov. A letos se, ako Bog dade, stvar zdatno zboljša. Kakor smo uže poročali, imeli bomo v Koprskem in Voloskem okraju gotovo 4 naše poslance, v Puljskem okraju je najboljša nada za dva, prav tako v Krku za dva, in v mestih Volosko, Kastav, Lovran, Moščenice tudi enega, torej vsih vkup 9 poslancev, kar je blizo tretjina vseh poslancev v istrskem dež. zboru. Lepo bi bilo to število za zdaj in gospodje, katere kandidira narodna stranka, so večinoma izvrstni govorniki in neustrašljivi možje. Ti bodo Lahonom uže večkrat gorke solili in narod v Istri potem uže boljše začne spoznavati svoje prijatelje; sploh bi živahnije razprave v Poreškem zboru velikansko uplivalo na istrsko zatirano ljudstvo. Zatorej pa pripravimo vsem zaupnim možem in sploh rodoljubom v Istri, naj na volitve dan delajo z vsemi silami na složnost ter nadzirajo narod, da bo volil one kandidate, kateri so volilnim možem uže naznana in nam jih torej denes ni treba javiti. Kandidatje so proglašeni, vsak naš zanesljiv volilec zna, koga ima voliti. Naši ljuti sovražniki pa naj ugibajo do zadnjega dne; nočemo jim dati niti veselja, da bi pošteni imena valjali po lahonskem blatu, po listih, ki žive le od škandala, kakoršnjih listov je v zadnjem času v Trstu zrastle kakor gob po dežju. Na Voloskem in v Kopru smo gotovi svoje stvari, tudi drugod bode morda Bog srečo dal, in če se vse naše nade uresničijo, vsak dober Slovan in dober Avstrijec mora z nami veselo pozdravljati novo boljše dobo v Istri.

## Kako zboljšati narodno šolstvo.

(Govoril g. Peter Medvešek na taboru v Brezovici).

(Konec.)

### III. Slaba uredba krajin šolskih svetov.

Uže sem parkrat omenil, da krajni šolski svet, ker je za vso veliko občino ter združen z občinskim glavarstvom, ne more uspešno delovati. In to:

Kto čuvstvoval, togo trevožit  
Prizrak nevozvratnih dnejev...  
Tomu už nót očarovanj,  
Togo zméja vospominanj,  
Togo raskajane grizet...

Čim jo zapazi Darja Mihajlovna, odvede jo v svoj kabinet, posadi kraj sebe ter jej lice ljubeznivo pogladi motreč jo pozorno in radovedno. Ta ljubezen ni bila Darji Mihajlovni kar nič po volji: prvi krat jej je prišlo na pamet, da nepozna svoje hčeri. Čuvši od Pandalevskega za Natalijin sestanek z Rudinom, ni se tako jezila, kakor se je čudila, da more razborna Natalija na tako pot krenóti. Ali ko jo pozove k sebi in jo začne odvrčati od tega, ne z lepo, kakor bi bila evropska dama storila, nego s kričanjem in ropotom — tedaj so čvrsti odgovori Natalijini in odločnost njenih pogledov preplašili Darjo Mihajlovno. Nenadejani in nerazumljeni odhod Rudinov vzel je z srca Darje Mihajlovne težak kamen; ali bala se je solza in nesvesti... Hladna mirnost Natalijina jo še bolj osupne.

«No, dete moje», reče Darja Mihajlovna, «kako ti je denes?»

Natalija pogleda na svojo mater.

«Vidiš... on je šel... tvoja ljubezen. Ne veš li, zakaj je tako naglo odšel?»

«Majka!» izpregovori naposled Natalija tihim glasom: «svoje pošteno besedo vam zastavljam, da ne bodete od mene nikdar nobene besedice o tej stvari čuli; prosim Vas, ne govorite, tudi vi ne...»

«Ti torej priznavaš, da si grešila proti meni?»

Natalija povese glavo in reče še enkrat:

«Od mene ne boste nikdar nobene besedice o tej stvari čuli.»

«No dobro!» reče Darja Mihajlovna. «Jaz ti verjamem. A predčveranjem, znaš li, kako... Toda stvar je dognana. Ni li res? Zdjaj te zopet poznam; zašla sem bila na stranskej pot. Daj, poljubi me, moja modračica.»

Natalija pritisne materino roko na svoje ustnice

a Darja Mihajlovna poljubi svoje hčeri belo čelo.

1. Da obširni sedanji krajni šolski sveti skrbne premalo za to, da bi bila šolska poslopja bolj primerna in lastnina občine. Ako bi imela vsaka šolska občina svoj krajni šolski svet, bilo bi mnogo bolje.

2. Da sedanji šol. sveti premalo skrbé za šolske vrste. Šolski sveti za vsako šolo posebe bi za to bolj skrbeli, ker bi jim druga opravila ne delala preglavice.

3. Da šol. sveti premalo skrbé za učne pripomočke. Temu bi bilo pomagano, ako bi se krajni šolski sveti preustrojili. Uže samo to bi zadostovalo, da bi bilo šolstvu mnogo pomagano, da bi začelo prihajati na bolje, ako se preurede, a hočem še nekaj toček navesti, katere bodo dokazovale, da sedanji krajni šolski sveti niso dobri, ker ne izpolnjujejo postavne svoje naloge.

Cesarska postava od dne 27. julija 1873 za našo deželo o šolskih svetih zaukazuje marsikaj, kar sedanji šolski sveti ne izpolnjujejo, največ za to, ker ne morejo, ker so preobširni in ker so njihovi predsedniki kot občinski glavarji z delom preobloženi — drugi udje krajnega šol. sveta se pa navadno za nič ne menijo.

§ 9. te postave zaukazuje:

Točka 1. Krajni šol. svet mora oskrbovati šolski zalog, katerega pa, kolikor je meni znano — še nemajo!

Točka 2. kraj. šol. sveti morajo nadzirati šolska poslopja in vse šolske priprave. Tega ne morejo dobro izvrševati, ker so šole preoddaljene v celej občini.

Točka 3. Kr. š. svet mora oskrbovati pripomočke ubogim otrokom. Na to se premalo, ali nič ne pazi!

Točka 6. On mora pospeševati šolsko obiskovanje.

More li kr. š. sv. to delati, ako je tako oddaljen, ako je z drugim delom preobložen? Gotovo ne, — zato je tudi šolsko obiskovanje tako nemarno, da je večkrat šolo bolj zapreti, nego podučevati, ker je več klopi v šoli, nego učencev!

Točka 8. Podpirati mora učitelstvo v svojem poklicu, vzlasti, da se vzdrží disciplina; nadzirati vedenje (obnašanje) šolske mladine zunaj šole in sploh na vse paziti, kar ima upliv na odgojo mladine po šolah.

More li to izvrševati? Nemogoče! Pojde li predsednik — ker drugim udom je navadno vse deveta briga — po štiri in še več ur daleč, gledat kaj otroci delajo? More li on, n. pr. iz Materije videti in nadzirati otroke v Golacu, Vodichah i. t. d. Treba je preustrojiti!

§ 12. iste postave ukazuje:

«Pamti moje sovete, nepozabi, da si Lasunska in moja hči, in gotovo bodeš srečna. Ali zdaj idi.»

Natalija odide molče. Darja Mihajlovna je gledala za njo in mislila: zdaj bode Bog ve kaj vse delala: mals elle aura moins d'abandon, samo jo bodem menj puščala. Darja Mihajlovna se zamisli v minolost... v davno minolost.

Potem da pozvati m-lle Boucourt in je dolgo ž njo samo sedela. Odpustivši i njo, pozove Pandalevskega. Hotela je na vsak način izvedeti uzrok Rudinovemu odhodu... no Pandalevski jo umiri popolnoma. To je bil njegov posel.

Drugi dan pride Volincev sê sestro k Darji Mihajlovnej na obed. Darja Mihajlovna je bila ž njima jako ljubezniva: bolj nego kdaj poprej. Nataliji je bilo teško pri srci; ali Volincev je govoril ž njo s tolikim spoštovanjem, s toliko boječnostjo, da mu je ona bila iz vsega srca hvaležna.

Dan je minol tiho in dosti dolgočasno; ali vsi čutili so po razhodu, da so zopet stari znanci, a to je mnogo, vrlo mnogo.

Da, vsi so bili zopet stari... vsi, razven Natalije. Ko je sama ostala, pala je na divan in se razjokala. Bilo jej je tako hudo, vse tako protivno, toliko jo je bilo sram i same sebe, svoje ljubezni, svoje toge i žalosti, da bi bila naj raje umrla... A čakali so jo še težji dnevi i noči brez spanja; no ona je mlada — življenje se je stoprav pričelo za njo, a življenje zblazi prej ali slej vse. Kakošen udarec naj tudi človeka zadene, tisti dan, in drugi dan — oprostite izraz — jel bode neobično mnogo in to uže eno, to je prvo tolažilo.

Natalija je trpela mnogo, trpela prvokrat. No prva trpenja se ne vračajo več, kakor se ne vrača prva ljubezen — in hvala Bogu, da je tako!

(Dalje prihodnjic.)

## Podlistek.

### Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

X.

(Dalje.)

Natalija je spustila Rudinovo pismo na kolena in dolgo ter nepremično sedela. To pismo jej je jasneje nego vse drugo dokazovalo, kako prav je slutila, kar je pri ločitvi od Rudina rekla, da je on ni nikdar ljubil! Zato jej pa ni bilo laglje pri srci. Sedela je mirno na stolu in zdelo se jej je, kakor da so se črni oblaki zbrali nad njeno glavó, a ona da je nema... izgubljena — Vsačega človeka močno skeli, kadar se mu zruše... prvi plodovi njegove domišljije, ali razpočiti mora odkrita duša, ne hoteča same sebe varati, nepoznavajoča ni lehkomnosti ni hinavščine. Nataliji je prišla na um doba prve mladosti, ko se je po vrtu sprehajala, in vedno šla proti onemu kraju nebá, kder zora zarudeva in solnce zapada. A zdaj jej je pogledalo življenje na oči, in ona se je obrnola od svetlobe. —

Solze so zalile Natalijine oči: Solze ne tolaže vedno. Solze blaže, kadar po dolgem času naposed le pritekó — iz začetka teško, a potem vedno laglje, vedno slaje; nema žalost se ž njimi odpodi... Solze pa, ki se hladno in počasi iz srcá cede, te delajo teško bolest, hude žalost; te solze ne prinašajo ni oddiha, ni miru. Take solze joka nesreča, in kdor te ne pozna, ni še skušil nesreče. Natalija jih je vpoznala ta dan.

Tako sti minoli dve uri. Natalija se naposled v toliko umiri, da vstane in si solze otare z očes; potem si zapali svečo in sežge Rudinovo pismo, pepel pa vrže skozi okno na veter, ki ga raznese Bog ve kam. Na to odpre Puškina in prečita prve vrste, ki jej padajo na oči (tako je ona često Puškina pregledavala.) Namerila je na te granese:



Kr. šolski svet se mora naj manj vsak mesec jedenkrat zbrati v redno sejo. Se li to godi? Ne!

Ali mogoče, da krajni šol. svet zato nema vsak mesec seje, ker nema posla? Ne, tega ne! Takov šolski svet, kakor je sedaj za vsa obširna občina, ima vsak mesec toliko opravila s šolskimi zadevami, da bi mu pri dveh sejah vsak mesec še preostajal posel.

Kako je tam, kjer krajni šol. svet, ne vsak mesec, morda komaj vsako leto jedenkrat sejo skliče? Gorje šolam, ki imajo take krajne šolske svete! Take šole ne morejo napredovati. Take šole so take, rode takov sad, kakoršnega rode večinom šole tukajšnje občine, vsega okraja in vse dežele.

V glavnem sem povedal, v čem kr. šolski sveti ne izpolnjujejo svojega poklica; v toliko §§. in njih točkah kršijo postavo.

Povedal sem na kratko, da sedanji šolski sveti niso na korist šolstvu, marveč v največjo škodo. Povedati moram še, da kr. šolski sveti tudi podpirajo nemarne roditelje. In to pri sejah — kder se vzdržujejo — kajti od več ur hoda hodijo roditelji šolo nemarno pohajajočim otrok opravičevati neopravičene šolske zamude.

Ker kr. šol. svet razmer od več ur hoda, od več mesecev ne pozná, zato se roditelji lažejo, da kaznovani ne bodo. S tem se podpira ljudstvo v lažeh! Pa ne le to. Marveč tudi otroke se nauči legati. Roditelji prišedši domov — povedó, kako so se legali in to v pričo otrok. S tem so otroku toliko škodovali, da bi mu težko mogli s čim drugim tako škodovati. Naučil se je otrok legati in kedor laže, tudi... To je, laž pripelje soboj tudi druge pregrehe. Krajnim šol. svetom pa kličem: *Gorje mu, kedor jednega od malih pohujša!* Ali so taki šol. sveti vredni, da živé?!

Ali so pa krajni šol. svetovalci sami uzrok vsemu zlu, koje od njih prihaja? Tega ne! Krajni š. svet krši postavo zato, ker je nepraktična, ker jo je težko izvesti.

N. pr. Ako hoče vsak mesec imeti sejo, mora biti občinska denarnica dobro napolnjena, da se svetovalcem plačujejo poti. Ako bi imela vsaka šola takov šolski svet za se, ne bi plače bilo treba, ker bi domači svetovalci k sejam doma brezplačno hodili, kakor to delajo v družin deželah.

Dalje je tudi za roditelje bolje, ker ako so povabljeni, lahko pridejo zamude opravičevati domačemu šol. svetu. Sedaj pa je treba zamuditi po več ur in tudi vse dan! Kedo povrne škodo?

Krajni šol. svet raje krši postavo, kakor da bi škodoval kmetovalcem — roditeljem, ki so daleč od središča občine. Tako kršenje postave pa mirno gledajo c. k. okr. šol. sveti, ker takim okolnostim ne delajo konca. Tudi oni kršijo postavo! kajti:

§ 25. postave od 27. julija 1875, točka 15, se glasi: Okr. šol. sv. imajo skrb za ustanovitve kr. šol. svetov in neposredni nadzor o delovanju teh.

Tedaj tudi c. k. okr. šol. svet krši postavo, ker ne nadzoruje krajnih šol. svetov, ker hladnokrvno gleda, kake nerednosti in nepostavnosti se tam gode.

Gledé na te razloge ter opiraje se na:

§ 7. iste postave od 27. julija 1875, kateri veleval, da »krajni, v katerih je več šol, smejo se z dovolitvijo okr. šol. sveta razdeliti v več šolskih okolišč. V tem primerljaji se ustanovi za vsako okoliščo posebno kr. šol. svetovalstvo.

Naj se prosí c. k. okr. šol. svet, da v tem smislu preuredi kr. šol. svete. Ako se to zgodi, potem bode šolstvu mnogo pomagano. Potem bode lahko odstraniti vse druge zavire, koje šolstvu škodujejo.

To bi bilo o kraj. šol. svetih in vse, kar bi imel povedati o sedanjih šolah. A še nekaj!

#### IV. Premajhno število šol.

Korist dobrih šol sem uže pričetkom omenil. Kder ni šole, tam tudi ni nobene koristi, če tudi se za šolo povsodi jednako plačuje. Krajni, koji imajo skozi 5 let po 40 ali 45 za šolo sposobnih otrok mej 6. in 12 letom, imajo pravico do šole, le da pripravijo stanovanje za šolo in kaj malih pripomočkov.

Mnogo je še krajev, koji imajo zadostno število otrok, da so pripravljivi vse potrebno storiti, da bi začobili šolo, a vse je zastoj.

Hočem navesti samo nekaj primerov iz tuk. občine: *Vodice, Golac*, največji kraji v občini — a redne šole še nemajo! Dalje je mej strugami *Hrpelje*, ki ima nad 70 otrok za šolo, a šole vendar nemajo, da si tudi bi jo radi imeli, ker se za nje niheden ne meni.

Slavnemu c. k. okr. šol. svetu polagam na srce 4. točko § 25 uže večkrat omenjene postave.

#### V. Šole naj bodo na narodnej podlagi.

Koncem naj omenim še nekaj, kar tlači naše šolstvo — hvala Bogu, da kolikor mi je znano v našem okraju ne — namreč da se otrokom hoče vcepjati tuje jezike v glavo, predno svoj materin jezik znajo.

Da je to zamuda časa, da je mlatenje prazne slame, da je to proti naravi otroka ter proti postavi — to mi vsakdo pritrdi. Zraven tega pa še Slovanom škoduje posebe. Otroci se v obče ničesa ne nauče; ako gredo v svet, lažje odpadejo od svoje narodnosti. Od tacihi odpadnikov pa ne moremo ničesa dobrega pričakovati, nego le hudobij. Tudi na to naj bodo sl. šol. oblastnije opominjane!

Tako sem dovršil svojo nalogo ker sem v glavnem naslikal prežalostno narodno šolstvo ter pokazal poti, po katerih bi se dalo priti do boljšega šolstva, katero je podlaga dušne in telesne narodove sreče, katero vam, svojemu milemu, zapuščenemu narodu iz vsega srca želim.

## Politični pregled.

### Notranje dežele.

Cesar pri dohodu na Štajersko obišče tudi kneza Alojzija Lichtensteina na gradu Hoheneck.

V Dalmaciji so kmetske občine izvolile v deželni zbor 14. hrvatskih narodnjakov in 6. srbo-

avtonomašcev. — Žalostno je, da Srbi taje lastnó kri ter se vežejo z sovražnikom, da mu brata izdajajo.

Pri deželnozbornskih volitvah v mestih in trgovinskih zbornicah na Dalmatinskem je bilo izvoljenih 5 narodnjakov in 5 avtonomašev. Izid dveh volitev še ni znan.

Na Českem so ustavoverci izdali velilni proglas, v katerem roté Nemce, naj branijo narodne ustavne in državne interese. To se ve da, državni interesi so v nevarnosti, ker ustavoverci niso več na krmilu i si več ne morejo žepev polniti; kdaj neki so ustavoverci skrbeli za državne interese!

Šileški deželni zbor je uže svoja opravila izvršil ter se 13. t. m. zaprl.

Na Dunaji je 11. t. m. provzočil nek lajtenant veliko nevoljo in vzburjenost. Peljal je polu sotnije z vaje domu v arsenal. Vtrujeni vojaki so šli v krčmo, kder jih je lajtenant gostil, potem pa v širokih vrstah peljal po ulici i tako pot zaprl; poleg tega je lajtenant tepel majhnega dečka, kar je ljudstvo razjarilo; vojaki so potem na lajtenantov ukaz potegnoli orožje i napali ljudstvo ter več oseb ranili. Policijski nadzornik je hotel lajtenantu zapreti, ker ni hotel povedati svojega imena i tudi ne mirovati. Nazadnje se je nadzorniku vendar posrečilo, da je spametoval lajtantanta, ki se je vrnil v vojašnico in se sam zatočil.

Avstrijsko-ogersko poslanstvo pri kronanji v Moskvi se je s posebnim dvornim vlakom 13. t. m. popoldne vrnolo na Dunaj; na kolodvoru je je sprejel minister zunanjih zadev, grof Kalnoy, potem deputacija rudečega križa in mnogo družih dostojanstvenikov.

V Budapešti se je 13. t. m. ustrelil sodnik Nikolaj Gyurky, ki je bil često preiskovalni sodnik v izvenrednih primerljajih, nazadnje v Majlathovej moritvi. On je bil zadolžen in podkupljiv. Lansko leto je izvrševal preiskavo o velikej tatvini pri Landauerju, pa pravdo potlačil. Zdjaj pa je prišlo na dan, da so bili preiskovanci res tatovi in pripoveduje se, da so ga ti podkupili. — Taki dogodbi ne cbečajo Madjarom dobre bodočnosti.

### Vnanje dežele.

Ruski minister zunanjih zadev Giers je poslal poslancem v zunanjih državah okrožnico, s katero jim ukazuje, naj izrekó carjevo zahvalo državnim načelnikom za sočutje, ker so poslali posebne poslance h kronanji in s tem pokazali, da žele, da se ohrani mir, ki je tudi carju na srci.

Is Benetih je pobegnol vodja društva »Banca veneta«, vitez Osio, potem ko je dva milijona lir izneveril.

Is Albanije so prišle zadnjemu turškemu poročilu popolnoma nasprotné novice. Trdi se, da so gorjanci Hafiš pašo i njegovo vojsko od vseh strani zajeli, in da se turški poveljnik prizadeva proti morju prodréti. V Škadro vedno vozijo ranjene.

Nemški državni zbor je izročil cerkveno predlogo komisiji, obstoječej iz 21 udov ter delovanje odložil do 21. t. m.

Španska kraljica je na poti v Nemčijo in Avstrijo, 12. t. m. je zapustila Španijo. 13. prišla v Pariz, kder jo je pozdravil avstrijsko-ogerski poslanec, zvečer pa se odpeljala v Švičo.

Kako se mislijo vesti Kitajci v razporu v Tonkinu, o tem so poročila navskriž. Iz Filadelfije se poroča časniku »Times«, da kitajski agenti kupujejo v severnih ameriškanskih državah strelivo in da so uže en milijon patron in mnogo pušk kupili. Francoskemu mornaričnemu ministerstvu pa so došla poročila, da se stvari v Tonkinu ugodno razvijajo in preključujejo vesti, da se Kitajci k vojni pripravljajo. — Poslanica iz Šangaja v »Temps« poroča, da je kitajski poslanec francoskemu zagotovil, da Kitajtajska ne misli Francozom napovedati vojne. Nato je odgovoril francoski poslanec, da se bo ravnalo z rednimi kitajskimi vojaki, ki bi se ujeli v Tonkinu, kakor z roparji in se ustrelé.

V Saigon sta prišla poslanca kitajskega cesarja, ki sta protestirala zoper dogodka v Hanoi ter zagotovila, da cesar želi mir.

## Dopisi.

Trst, 14. junija.

Prijatelj našemu listu piše, da kedaj vendar napoči oni čas, da se tržaška komisija odloči za jedno ali drugo izmej bližnjih rek, katera voda bi se napeljala po »novem« vodovodu v Trst? Vročina pritiska in suša je vedno večja, dosedanji dež pač je oživil zelenjavo, ali vodnjakov ni napolnil, tako piše naš prijatelj. Se ve da logična ni ta pisava, ali kaj čemo! dasi je dosedanji dež oživil zelenjavo in provzročil sušo — vendar vode nemamo, da bi pili — čudna, kdo poreče, se mi vidi ta pisava! No, mi pravimo, da temu ni zamere, saj slehern pesnik ima svoje mube — i zakaj bi jih ne smel imeti i prijatelj našemu listu? »Good save the Monarch!« Koliko rodov bode še čakalo, da bode imel Trst svoj vodovod? — vpraša naš prijatelj. Mi pa »contenti come una pasqua« trdimó, da Trst ima dva vodovoda; prvega iz časov ces. M. T. I. 1751, in drugega iz novejših časov in ta je nabrežinski vodovod, ki pa oba ne zadostujeta več preogromnemu tržaškemu prebivalstvu, ki vedno še pričakuje vode v ozbilji. Mnogo rodov več ne pomre, ker pomirali so rodovi, dokler se ni tehnična komisija izrekla za eno ali drugo, — naša komisija se je uže izrekla za Reko — in rodovi ne bodo več čakali — ampak le rod bode pričakoval, da komisija to izvede.

Potem prijatelj našemu listu svetuje komisiji — zakaj ne bi se začel v Rocolju, ali pri sv. Ivanu do Reke prerov kopati? No, mi pravimo, da vsak za kaj ima tudi svoj záto — in prerov so sklenoli delati nad sv. Ivanom, in na katinarskem griču mislijo napraviti veijkansk basin, v koji se bode voda nabirala za

slučajne potrebe mesta — in prirejati prerov v Rocolju — bila bi pravcata geodetična nesmisel. — Nadalje govori o sklepih pisoc... in sklepi brez izvršitve načrtov. Komisija je sklenola še le zadnjič da v kratkem izvrši vodovod po najboljem, najcenejem in najkrajšem načrtu, ki ni še zvršen — ampak še le v tesbi.

Tudi naš gospod dopisnik hoče povsodi videti g. Mojzesa — tudi tam, kder ga ni! Mojzes pri vodi nema opravila — pač pa pri šolah — in, bodi Bogu potoženo! šole z vodo, ali prerova z Mojzesom ne smemo mešati — ako nečemo postati smešni. Dobro bi bilo, da bi prišel Mojzes ali ne naš pedagogičski Mojzes — temveč stari prorok Mojzes, da bi s svojo palico iz kraških skal vodo izvalil i Tržačanom pogasil ono prevročó željo po zdravej, svežej, pitnej vodi. Na sledejo stavke njegovega pisanja nam je dolžnost še odgovoriti, da reka Rizanj je bila izbrisana iz načrta, ker se je tehnična komisija jednoglasno izrekla za Bistrico, in po mogočnosti tudi izvrši projekt. Naši mestni očeta na to delajo uže nad 80 let, a ozbiljno so delati pričeli — kdaj?? in vodovoda tudi ne morejo v roke prijéti, »ker ga še ni!« Kar se pa tiče »napeljanja vode iz oblakova«, se našemu prijatelju to smešno zdí — ali prav iz oblakov jo napeljó. Bistrica je gotova — ali Tržačani če hočejo piti dobro Bistrico, bodo jo morali i drago plačevati — kar je i logično.

### Is Šturja pri Ipavi, 13. junija.

V nedeljo 10. t. m. ob 10. uri pred poldnem je na Kovki nad Ipavo strela udarila pred hišo posestnika Iv. Bizjaka v dve tam stoječji bukvji; če prav ste billi drevesi kake 4 sežnje vsak sebi, vendar ju je od zgoraj do spodaj enako razklala, šinola je skoz zid v hlev, usmrtila eno junico in tri jagnjeta. Strašanski strah je sprlelet tu stanujoče, ko so zapazili v nezavesti pred durmi na tleh dvoje otrok, katera sta pa zopet k zavesti prišla. Naši ljudje pravijo, da se Bogu nigrder skriti nemore! Vse to je istina, vendar pa svetujem, naj ljudje pred oknom in durmi ne stoje v takem vremenu, da se kateremu tako ne pripetí, kakor se je uže meni in tema otrokoma. N. P.

### Is Piranščine, 14. junija.

(O volitvah). Kako borna in primitivna je narodna zavest, kako žalostno in pritlikavo dušno življenje slovenskih Savrinov, to je pazljivi čitatelj uže uganol iz dopisov priobčenih v 45. in 46. št. »Edinosti« iz pomijanske nadžupanije. Toda še veliko bolj tožno in v vsacem obziru osodepolno je stanje Slovencev po Piranščini. V mislih imamo tukaj davkovsko občino sv. Peter (S. Pietro dell' Amata) s Padeno, ki je dokaj nenaravno in po sili pridružena k piranskemu slavnemu municipiju, in Kurte (Corte d' Isola), ki po nesrečnej politiki lahonskej Izoli pripadajo. Kaj ne bi bilo pametneje in pravičnejše, da ste omenjeni občini ob enem s Kaštelom (Castel Venero) združeni v samostalno, močno županijo. To se ve da, vsak nepristransko sodeč človek mora priznati, da bi bilo tako v gmotnem, dušnem in narodnem obziru najbolje. To spoznavajo uže kmetje sami, dasi so še na jako nizkej stopnji zavedenosti. Prav rado bi se otresli žulečega jarma, a preslabe se čutijo. Osobito bi St. Peterci in Padenci kaj rado imeli svoj glas v piranskem kapitulu mestnih očetov. Toda kaj hočejo, ker jim dobri bratec laški tega ne privoščí. Oni vzdihujejo tudi po šoli, imajo celo šolski delez starih bratovščin, a kaj vse to pomagá, ker je bratec laški sebičen in sam svoj gospodar. Da, da, »pasji sinci« od obalov Čože so zvitli ljudje. Kaj je njim mari, ako zvesti slovenski rod v Istri gmotno in dušno gine, pojema, umira? Saj njihovi zgodovinarji, ki pišejo »del decadimento dell' Istria« (primeri brošuro Pavla Tedeschi-ja istega naslova od l. 1880.) so tudi pravi pravcati Čožoti, ki iščejo vzrokov naglemu propadanju Istre povsod, le v slovanožrtnosti ne. Ko čas slovanstvo v Istri pogrudí, potem še le Istra vskrse, tako menda sanjajo naši nasprotniki, in Paolo Tedeschi celó zagotavlja, da se to »in un non lontano avvenire« dogodi. »Za zdaj«, piše omenjeni Tedeschi pg. 94, »sarà già tanto di guadagnato, se li persuaderemo (ima v mislih isterske Slovence) che non sono più Morlacchi, Sloveni, Cici, nè discendenti di Luca Radossovich; ma oggi, come oggi, semplicemente istriani. Il tempo farà il resto, ed il tempo è galantuomo.« Slavni profesor Paolo Tedeschi je iznašel, kakor vidimo, neko posebno istersko narodnost. In hudobni lahondiči so uže začeli s tem strašilom naše ljudstvo bogati. Tega smo se prepričali 4. junija, o priliki izbora poverjenikov v Pomijanju. A pustimo to. Mi od naše strani smo prepričani, da Slovanstvo v Istri ne bode z lepa zatrto in da prav ono je poklicano, da onemoglo Istro reši težkih spon, v katere so jo uklenoli lastni sinovi. »Per dar vita all' Istria languente ci vollero gli Slavi... Gli Slavi sono una necessità; sono il lievito, sono il sale, non se ne può far senza, e l'opera loro non è ancora compiuta« (Lodovico Vullièvič, »Slavi e Italiani dal Judri al Quarnaro, Trieste 1877 pg. 65.) In res, vsa znamenja kažejo, da ima Slovanstvo v Istri jako važno nalogo spolniti. Jedva so se naši bratje v sosednih deželah nekoliko okrepili in glej! narodni boj zdí se nam uže v Istro prenešen. Srdit boj bo to. Vendar niti za trenotek ne dvomimo, da prej ali poslej zmaga pravica nad krivico, resnica nad lažjó, odkritosrčnost nad hinavstvom. Vsaka reč traje le nekaj časa in struna, ki je odveč napeta, počí. Ako pripriosto ljudstvo istersko tu pa tam še močno veruje zapeljivcem, prepričani smo, da jim v kratkem rogepokaže. Snemimo ljutemu sovragu krinkoraz obraza in pri kraju bode njegovo gospodovanje in vse umetno in obnem zlobno strahovanje. Da to doženemo, sklicujmo tabore, podučujmo ljudstvo, unemajmo ga za predrage narodne svetinje, z eno besedo: oživljajmo ga. Kadar priprosteza kmetiča prepričamo, da ga naši narodni naeprotniki res le varajo in slepe, vendar se na zadnje spameti, začne misliti, oči se mu odpro, volja se



mu bo v ojačila in sklep bo storjen. Saj naše ljudstvo ima tu pa tam še dosta zdravega razuma, da samo ob sebi sprevidela, da je od lahonov le varano in povsod prezirano. Tega pričja je nam izbor poverjenikov za volitev deželnih poslancev v Piranu. Piranski lahončiči so bili, kakor njihovi bratci drugod, vse strune napeli, da njihove »contrade esterne« take poverjenike izberejo, ki bodo z njimi držali. A spodletelo jim je. Vrli Padenci, ki so se čutili po piranskem municipiju večkrat prezirane, hoteli so enkrat pokazati, da tudi nekaj ukazujejo. Sli so torej k volitvi vsi do zadnjega moža. In sreča jim je bila jako mila. Vsi štirje poverjeniki so bili izbrani iz njihove srede. No, zdaj pa so jih obsuli lahončiči, kakor gladni volčje — pa v ovčji koži. Na vse mogoče načine so jih nagovarjali naj 23. junija volijo necega Del Bella in buzetskega župana Glariciusa. A Padenci so nekaj družega mislili ter se jim za ta pot prav gladko iz kreppljev izmuznoli. Drugi dan se pripeljeta dva piranska gospodiča naravnost v samotno Padeno ter zopet poskusita, da bi omenjene poverjenike na svojo stran zavlekla. A tudi zdaj se jim prevara ne posreči in primorana sta z dolgim nosom oditi. Toda po par dneh si mislita: »tutare tamen liceta«, poskusiva še enkrat. Zatorej se odpeljata zopet v Padeno, nagovarjata, prosita, moleđvata, ali vse zastoj. »No, koga pa mislite voliti«, vprašata nazadnje prav nevoljno gospodiča, »Laha ali Slovenca?« »Mi nečemo ne Slovenca, ne Laha«, odgovoré jima jednoglasno poverjeniki, »mi bočemo jednega s kratkimi hlačami.« Ta čvrsti odgovor krepkih Padenskih možakov je gospodiča tako zeló poparili, da sta kar pete odnesla. Bog nam daj še veliko taci mož in Istra bo kmalu rešena iz sovražnih kreppljev.

## Domače in razne vesti.

**Poziv.** Prvo poluleťje se bliža koncu; torej opominjamo vse gg. naročnike — dolžnike, naj te dni pošljejo zaostalo naročnino. Pravo rodoljubje se kaže tudi v tem, da narodnjak slov. časnike redno plačuje.

**Cesarjevo potovanje na Kranjsko** se je zadnje dni tako preuredilo, da cesar obišče 15. julija tudi Postojnsko jamo. — V Postojni delajo za sprejem cesarja uže zdaj velikanske priprave.

**Tržaške novosti.** Angleži v Trstu, to je denes najzanimivejši dogodek, ki tira za seboj na stotine majhnih dogodbc. — Ti presneti Angleži v rudečih in modrih sukajah, v malih okroglih čepicah, lepi niso, elegantni sicer tudi ne; a vedejo pa se uže tako po domače, da preseza meje. V starem mestu so se kar etablirali rudečesuknarji, a vsak ima se seboj svojo tovaršico in to vam je tak »dirindaj« po vseh pivarnah, žganjarjih itd., da bi človek mislil, da smo v Aleksandriji po bombardementu. Treba pa je premisliti, da v angleške mornarici ne služijo le Angleži, temuč tudi vse polno Nemcev, Italijanov in drugih in da so to vsi najeti vojaki, potem si lahko mislimo, da je v tej mornarici marsikaj posebnó »luštenega« od vseh vetrov. — Ene opazke ne moremo zatreči: Kak razloček mej našimi vrliimi dalmatinskimi mornarji in pa temi! Avstrija pač sme ponosna biti na svoje mornarje. Denes je došlo še pet angleških ladij, »Aleksandra« i »Temerare«, kateri obe ste bili v Trstu uže pred 2. letoma in 8 manjše. Vsa ta eskadra utegne tukaj ostati do srede julija. Torej bo prilike zadosti, da se učimo angleški.

**Veslice Angležev.** V četrtek o 4. do 8. ure popoldne je bil na angeške oklopnici »Monarch« ples, povabljeni so bile vse odlične osebe iz Trsta in tudi novinarstvo. Ladija je bila okrašena s zastavami, venci in šopki, za gospe in njih toaletto je bilo prav dobro vse preskrbeno. Oklopnica je bila v zadnjem delu za ples in okrepčanje prirejena, igrala je domača dobra godba, ples je bil živahen. Na zadnjem delu ladije so bile mize pregruene, kder je bilo na razpolaganje vse, kar umetnost v sladkariji izvršuje, tudi šampanjec je tekel. Lepo je bilo na ladiji gledati vsake vrste opravó, posebno se je dopalo, ko je avstrijski podadmiral Pauer vodil četvorko. Angleški častniki so kaj uljudni in prijazni. Ob 8. uri je nehal ples z angleškim narodnim plesom »zigara«, potem pa so goste z majhnimi parniki odpeljali na suho.

**Na čast angleškim gostom** je v četrtek v jutro tukaj bivajoči c. k. avstr. contre-admiral Pauer povabil na izboren zajutrek vse tukajšnje poveljnštvo k. angl. eskadre. — V petek v jutro se je k. angl. častništvo v kočijah odpeljalo v prijazno Lipico na Krasu. Contre-admiral Pauer i dokaj drugih avstr. častnikov je sprejelo angl. goste na »oazo« na Krasu, da si tamkaj ogledajo c. k. kobiljake. — Na večer omenjenega dne je bila velika veselica pri »Lovcu«, kojoj je priredil generalni angl. konzul v Trstu, g. Burton. — Prihodnji vtorek, ob 9. zvečer, priredé veliko veselico v prekrasnem vrtu Villa Necker; — in v sredo bođe velik obed v Miramaru, prirejen po tuk. c. k. namestniku na čast angl. častništva.

**V sredo popoldne ob 6 1/2 uri** je priplula v našo luko c. k. avstr. topna ladja »Albatros«, pod poveljnštvom korvetnega kapetana g. grofa Erminija Dubsky. Posadke ima 115 mož mornarice in oborožena je dvema topoma.

**S parobodom** iz Levante je prišel v Trst iz Carigrada župan mesta Serajeva gosp. **Mustafa Fasli Bey.** **Nesreča.** Šestletni deček M. Lorenzutti, igraje z drugimi tovariši svoje vrste, padel je raz neke mize, in si je jedno roko zlomil; vsled hude poškodbe so ga morali roditelji odpeljati v bolnišnico.

**Janezu Grumolatu** iz Benetek, delalcu v tovarni papirja za cigarete, odnesla je preša srednji prst na levej roki. — Josip Uković iz Voloskega v Istri je slep ubožec, da se pa pošteno preživí, bodi po krčmah in drugih prostorih poslušalcem kakovo poskočnico svirat na svoj instrument. V četrtek popoldne je

hotel stopiti v neko krčmo v starem mestu, nehoté sune neko ženo. Ta se obrne srdita, ter z buteljo, kojoj je imela vprav v roki, jame mahati po glavi ubozeга slepca, da je bil v kratkem ves krvav. Prvo pomoč je dobil v lekarni Serravallo.

**Enajstletni France Aniarosti** je tekal po kuhinji in pri tem nedolžnem otroškem rajanju zadel ob ženo držéčo v roki polno posodo vroče kave; tekočina po zadanem suncu se razlije večinoma fantiču na prsi, in mu zadá strahovitih opeklin.

**Okrajni glavar grof Giovanelli** v Trstu je dobil glasov in značaj namestništvenega svetovalca.

**† Dr. J. Dolničar,** znani slov. zdravnik v Trstu umrl je tukaj zadnje noči. Rajnici je dosegel starost 83 let, in je bil vedno vnet rodoljub. R. J. P.!

**Policijsko.** Straža je ustavila mizarskega učenca A. R., ker je po ulici del Solitario prav možato stopal, držéč za nogi dobro rejenege purana; radovedna straža jame prašati fanta po puranovem prodajalcu in gospodarju in zve, da je živat ukradena. Mladega tatú je straža odpeljala v semenišče via Tigor.

**Na Rivi Grumula** sta se sprla dva Čožota — ribarja, nek Luigi Varagnolo in Giovanni Ballarin. Ballarin nožem hudo rani Varagnola mej rebra. Ranjenega so odpeljali s kočijo v mestno bolnišnico. Ballarina pa mestna straža koj na mestu ustavi i pri njem še opredeli krvavo orožje.

**Novo obrtstvo.** V prodajalnicu jestvin g. C. v Via Nuova, je te dni stopila neka ženska, spremljana od dveh vitezov, in prašala navzoče delalce, naj jej dajo srebrnih desetec in dvajsetec ogrskih, za katere hoče ona platiti po 3%, več v zameno. Ko so odšli, pa so zapazili, da so omenjeni trije gledali, da bi kaj odnesli. V četrtek v jutro ta ženska zopet pride v omenjeno prodajalnico enakimi razlogi, kakor prvi pot in pri tej priči prekrije 2 for. v tolikih dvajseticah. Ona je zanikovala, ker so pa pri njej denar našli, izročili so jo straži. Misli se, da je tudi v druge prodajalnice hodila takovim obrtstvom.

**Nož.** V Trstu brez noža ne morejo izhajati. V nekeje kavani so se prepirali mesarji. Od začetka se je mislilo, da se poravnajo, ali na enkrat prično se blisketati noži, stolice premikati, mize obračat kar naglo. V tem metežu je dobil 27 letni mesar Anton Jenko hudo rano na obraz in njemu sodrug France Gruden pa več ran, vsled kojih sedaj se oba zdravita v mestnej bolnišnici. Jednega izmej zločincev je uže prišla straža. Kavarnarja so pouzročili pretepenci do 10. for. škode.

**Sodnijska obravnava.** Dne 26. min. aprila odpeljejo straže težaka Franceta Sbisá v bolnišnico, da si zdravi globoko in jako nevarno rano na vratu, katero mu je zadal v tepežu Franc Castagna, tudi težak. Oba junaka sta bila, kakor po navadi, ves večer prav mirno skupaj v nekeje luknji in Via delle Mura, kar vedi si ga Bog kako in zakaj, začneta prepri, ki se skonča za Sbisá prav žalostno. Ranjenec je zatrjeval, da je on prvi s pestjo zamahnil po Castagni, ki vsled udarca tebebi na tla. Castagna brzo vstane, ter malim nožicem, kakor bi trenil mu zada ono rano na vratu. Zatoženi je obstal vse, le izgovarjati se je hotel, da je bil to primoran storiti v lastno obrano. Ker pa je sodišče spoznalo njega zadnje izjavo neumestno, obsodi ga na jedno leto teške ječe.

**Zidarska dela.** V saboto, 23. t. m. se na javne dražbi oddadó dela za pobelitev prostorov v mestnej bolnišnici onemu podvzetniku, ki najmanj ponudi od oklicano ceno od 1725 glđ. Kolekovane in vadijumom od 175 glđ. podprte ponudbe naj se oddajo najdalje do 12. ure omenjenega dne pri tehničnem oddelku, kder se morejo i drugi pobiljni pogoji poizvedeti.

**Pomnoženi volilni odbor za Goriško** priporoča volilcem na Goriškem naslednje kandidate: I. za kmečke občine: 1. v Tolminu: dr. **Nikolaj Tonkli**, odvetnik v Gorici; 2. **Ignac Kovačič**, veleposestnik pri Sv. Luciji na Mostu; 3. v goriški okolici: **Jožef Tonkli**, državni poslanec; 4. dr. **Aleksij Rojic**, zdravnik v Gorici; 5. v Sežani: dr. **Jožef Abram**, odvetnik v Gorici; 6. (za drugega kandidata naj si izberejo volilci na Krasu o pravem času sposobnega, narodnega in neodvisnega moža, da se glasovi pri volitvi ne bodo cepili); II. za slovenske trge: 7. **Matija Jonko**, župan in veleposestnik v Bošci; III. za veliko posestvo: 8. **Franco Povše**, vodja kmetijske šole in veleposestnik v Gorici; 9. dr. **Jožef Svančič**, notar in veleposestnik v Tolminu; 10. **Andrej Kocijandčič**, veleposestnik v Podgori.

**Razpisani službi.** V Gorici na c. k. učiteljšču za učiteljice, služba vrhovnega učitelja za zemljepisje, zgodovino, zgodovino domače ustanove in pedagogiko z nemškimi, italijanskimi in slovenskim učnim jezikom. — V Istri služba okrajnega živinskega zdravnika. Prosilci za to morajo skazati znanje razen nemškega in vlaškega tudi slovenskega, oziroma hrvaškega jezika.

**Iz Dekani** nam pišejo dně 14. t. m. — Denašnji shod volilcev koperskega okraja je bil mnogo-krojno obiskovan in volilni možje so se zedinili; tedaj je zmaga gotova. Shoda se je vdeležilo 49 volilnih mož, ki vsi so se možko zavezali, da bodo glasovali za naše kandidate, torej je uže s tem številom zagotovljena zmaga brez drugih mož, ki niso bilo na-žoči in bodo tudi za naša glasovali, saj v Roču in Buzetu jih bo tudi še nekoliko za nas. Kandidata sta znana volilnim možem, oba sta se pred njimi zavezala, da bosta branila čast in koristi našega naroda v poreškem zboru. Torej volilci, le edini, niti eden naj se ne da več premotiti zapeljivcem Lahonom. Koperski okraj mora odslej vedno otati naš in le naš.

**Upravni odbor društva „Narodni dom“** nas je naprosil, naznaniti vsim onim gospodom, ki jim je postal svoje srečke v razprodajo, da

naj jih blagovole pridržati, razprodajati in nerazprodane mu še le 15. decembra t. l. vrtni.

**V velikem posestvu na Kranjskem** so zmagali nemčurji s 53 proti 47 glasovi. Tedaj bo v dež. zboru 25 z virilnim glasom 26 odločnih narodnjakov, en pošten Nемеc in 10 nemškutarjev. Narodni veliki posestniki so hoteli napraviti kompromis z nemškutarskimi, a Balohov Jože, zdaj baron, se je temu največ protivil. Naši domači Joški so navadno strašno ošabni, ako pridejo na visok stol. Sicer pa so se godile pri volitvi nerednosti in mogoče je celo, da dež. zbor kranjski zavrže te volitve.

**V Zagrebu** je bila prošlo nedeljo izvenredna slavnost: položili so tam v prisotnosti mnogih dostojanstvenikov in obilega občinstva temeljni kamen za novo telovadnico »Hrvatskega Sokola«. V temeljni kamen so vzdali ustanovno pismo, od vseh zagrebških listov po jeden komad. Zvečer je bil komers, katerega se je udeležilo 800 oseb, in pri katerem so napivali raznim prekrasnim idejam. Prečitali so tudi telegrame tržaškega in ljubljanskega »Sokola« in naplo se je mej drugim tudi mlademu tržaškemu »Sokolu«.

**Pomoč Trstu.** Kakor hitro se vrne minister Pino iz Galicije, začnó se v ministerstvu za trgovino razprave o Trstu. Poročevalec, dvorni svetovalec dr. Bažant bođe nekda na podlagi v Trstu pridobljenih skušenj predlagal, naj se razširi preoska riva, to je da se zasuje še velik del sedanje stare luke, da se zidajo v novej luki še nekateri moli in pa še mnogo velikih prostih magazinov. Rivo je treba tudi zato zdatno razširiti, da bo prostor za železno progo, katera ima zvezati Herpeljsko železnico z novo luko. Še le ko bodo vsa ta velikanska dela izvršena, odpravi se prosta luke. Iz tega je torej razvidno, da vlada hoče trositi milijone za povzdigo Trsta, a pri vsem tem se trudi velikonemci, da bi Tržačane naščevali na sedanjo vlado s tem, da pišejo, kako vlada dela železnice v Istri in Dalmacijo z namenom da povzdigne Pulj, Rovinj, Splet itd. v škodo Trstu, da namreč iz teh luk napravi močne konkurente Trstu. Stvar je tako abotna, da človek precej lahko vidi namen takih člankov.

Če so Tržaški trgovci res kaj vredni, pač senemajo bati konkurence tako malih mest, kajti železnica sama ob sebi še ne stori trgovišča, ampak pred vsem je treba denarne moči in dobrih, praktičnih trgovcev; to zna vsak, kedor je le kaj v svet pokukal; torej ne pojde, da bi naši velikonemci tolikega medveda navezali Tržačanom. Sicer pa ne umejemo, po kakej postavi in pravici ne bi Dalmacija in Istra smele dobiti niti ene železnice in to vse zarad Trsta. Se li gospodje res s pametjo kregajo?

## Najnovije vesti.

Albanci so Turkom popolnoma ugonobili tri bataljone.

V Tonkingu so bili Francozi zopet tepeni.

**Listnica uredništva.** Gosp. Taborski. Zadosti je; nočemo več napadov na poštenega župana. Boljše pošten pa malo podučen, nego pa pol advokat, pa z vsemi žabami namazan. Podučili smo se o stvari in razvideli, da niste nepristranski. Sicer pa tudi Vašega dop. oblika ne odgovarja.

Gosp. Š. . . . v M. ni treba stvari več mešati, ker vsi vplivni možje, zupani itd. so se uže zedinili za v. š. g. Sterka in g. Laginjo. Dolžnost vsacega je zdaj, da dela na to, da bosta oba gospoda enoglasno voljena. To bo vašemu okraju največa čast.

Gosp. Gorjan na Tominskem. Ni slaba Vaša misel; g. dr. G. je vreden vse česti; a mi se nočemo mešati v Vaše zadeve in Vam svetujemo, da se zedinite.

## Tržno poročilo.

**Kava.** — Vsled poročil iz Amerike, da so tam cene zdatno poskočile, se je kava tudi v Trstu podražila in postala je kupčija živahnješa. Prodalo se je zadnje dni blizo 5000 vreč Rio po glđ. 37 do 54, 600 vreč Santos po glđ. 36 do glđ. 56. — Java stane glđ. 62 do glđ. 74 —, Ceylon glđ. 90 do glđ. 134.

**Sladkor.** — Kupčija mirna, cene šibke. Prodalo se je 5000 vreč sladkorja po glđ. 29 1/2 do glđ. 31 1/2.

**Sadje.** — mlahova kupčija, cene niže. Pomeranče, limoni glđ. 2 do 7 1/2, mandlji glđ. 90 do 96, fige v venci glđ. 22 do 23, cveče navadne glđ. 20 do 25, Elemé glđ. 25 do glđ. 30, Sultanina od glđ. 21 do 38.

**Olje.** — malo kupčije, pri vsem tem pa so cene trdne in rastejo. Jedilno glđ. 38 do 42, namizno glđ. 72 do 80. **Riz.** — malo kupčije, cene trdne, Italijanski velja glđ. 16 1/2 do 23 1/2.

**Petrolje.** — brez spremembe; uže več časa stalno na glđ. 9.90.

**Domači prideiki.** — Fižol popolnoma zanamarjen. Maslo v najboljšem obrajtu in se prodaja po viših cenah. Za dobro štajersko in kranjsko blago plačujejo uže glđ. 105 do 120, gotovo lepa cena, katera se bođe tudi obdržala, ako ne bodo ljudje zdaj nakrat poslali preveč blaga v Trst.

**Žito.** — Vsled poročil o dobrej letini cene padajo zaporedoma, ni kupcev niti po nižih cenah.

**Les.** — nespremenjeno stanje.

**Seno.** — v dosrem obrajtu; prve vrste seno gre po glđ. 2 do 2.40 in čez.

## Borsno poročilo.

Kurzi jako trdni in viši, tendenca za še više kurze.

## Dunajska borsna

dne 15. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . . .	78 glđ. 265 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . . . .	79 » 10 »
Zlata renta . . . . .	99 » 05 »
5% avst. renta . . . . .	93 » 50 »
Delnice narodne banke . . . . .	838 » — »
Kreditne delnice . . . . .	298 » — »
London 10 lir sterlin . . . . .	120 » 05 »
Napoleon . . . . .	9 » 52 »
C. kr. cekini . . . . .	5 » 68 »
100 državnih mark . . . . .	58 » 45 »



**Poslano.)**

Podpisana je bila prve dni tega meseca v Podgradu po opravkih. Imela je namreč plačati dolg nekega sorodnika, v kateri namen si je dala poslati iz Trsta na pošto v Podgrad 300 gld. po postnej nakaznici. Jaz vredim vse pri sodnji in sem šla potem na pošto prasiat, če je vse došla nakaznica za-me na 300 gld. Poštar mi odgovori, da je prišla nakaznica, a da denara ni, ko grem drugi dan zopet prasiat, pa se ta gospod poštar na-me obregne tako le: »La vada lavare i piatti a Trieste per tre giorni e dopo la ritorni che il danaro sarà pronto». Ker nisem pričakovala toliko surovosti, nisem vedela kaj storiti; k sreči je bil g. sodnik pred pošto in ko stopim iz poštnice, potolim mu stvar ter grem k upniku sorodnika, ponudeč mu receptis od nakaznice, češ, da on potegne namesto mene denar na pošto, da ne bom jaz čakala več dni v Podgradu. — A zastoj, kompare P. ne pozna obzirov, kder gre za cvenk, rekel mi je, da hoče še isti dan denar ali pa stori zadnje korake mojemu sorodniku — Videč prijazni g. sodnik, da sem v zadregi, me sprejme h.g. Slavoj Jenko-tu, kateremu razložim stvar in on mi izroči brez vsacega obotavljenja proti receptisu za mojo nakaznico na pošti 300 gld., s katerim sem precej odpravila svoje zadeve.

Presrčna hvala gosp. Jenko-tu in gosp. sodniku; gosp. komparetu P. priporočilo, naj bode bolj človeški, gosp. poštarju pa javno priznanje, da v surovosti prekosi celo srednjeveške postiljone.

Trst 10. junija 1883.

A. Navrič.

**Naznanilo.**

V nedeljo 24. t. m. bode v Devinu navadni veliki somenj sv. Ivana. Županija Devin 13. junija 1883. 2-1

Za prodajalnico raznega blaga, jestvin, obleke itd. v Ajdovščini išče podpisani

**pripravnega dečka**

iz dobre hiše.

Angelj Casagrande, trgovec v Ajdovščini.

3-3

**Razpis tajniške službe.**

Podpisana nadžupanija razpisuje s tem mesto občinskega tajnika z letno plačo 450 for. in 50 for. za kurjavo in uradniško pripravo.

Zahteva se v prvi vrsti popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisanju poleg tega po mogočnosti italijanskega in nemškega.

Razpis traja do 10. julija t. l.

Nadžupanija Dolina pri Trstu dne 7. junija 1883.

3-2

Nadžupan: Lampe.

**Proda se, ali pa v najem se da**

ena hiša v najboljšem stanu z 5. sobami, dvorano, kuhinjo, kletjo, hlevom, poleg hiše je velik vrt z vodnjakom, v katerem je vedno najboljša voda. — To posestvo je v bližnji vasi Log-Ricmanje, kder bo šla mimo tudi železnica Herpelje-Kozina-Trst. Za pogoje in razjasnila obrniti se je na

G. B. ANGELI

mirodilnica (drogerija) na lesnem trgu v Trstu. 4-3

**Denarnice**

varne proti ognju in tatvini

Wiese et Comp., fabrika denarnic.

DUNAJ. — BUDAPEST. — PRAGA.

Zaloga: Dunaj, II., Unter Donaustrasse št. 25.

Fabrika: Dunaj, II., Pappenheimgasse št. 58. 12-1

**Nič več kašlja**

10-10

Prsni čaj

napravljen po lekarničarju

G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čistih kri, ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 soldov.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madroni iz soka ncke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprt-m truplu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 soldov.

Plašter in tudi tinktura proti kurjlim očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldov — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorioi v lekarnah Cristofolletti in Pontoni.

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

\*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon vleva. Ured.



**Mirodilnica (drogerija) G. B. Angeli**

s tovarno šopkov

odlikovana na kmetijsko-obrtniške razstavi v Trstu l. 1882.

**Velika zaloga**

barv mljetih na olje in naravnih, firnežev vsakovrstnih angleških, francoskih in domačih, povlaka amerikanska za čisti parkete, da se precej svitlé, kakor tudi barvenih firnežev za sobna tla.

Zastopstvo in zaloga imenitnega firneža za kočije od A. LEFRANC iz Pariza in Florence.

12-3

**!! Čuda obrtstva !!**

**Le 4 gold.**

ena s patentom prevedena ura z nihalom in bitjem, ki bje ure in poluure v najfinejše poliranem okviru iz orehovicne, z broncinimi uteži za nihalo. Razen teh prednosti ima ta ura neprecenljivo lastnost, da se v temnej noči

patentirano kazališče svetli v zelo čudovitej višnjevej čaralno lepej svitlobi in se 10 let jamči

za lepo svitlobo. Sto in sto ljudi, ki so to uro videli in kupili, bili so začarani o tej še nezasišano nizkej ceni.

Smatramo za svojo dolžnost, vsacega bralca opozoriti na to, da kar se sploh nahajajo ure, da kaj tacega, tako praktičnega i neverjetno cenega še nikoli ni bilo in morebiti tudi v 100 letih ne bode.

**SVARITEV.**

Te od mene naznanjene ure — 4 gld. — imajo na kazališču v zlatih črkah napis

**PATENT.**

Ne manj pozora vredne so spodaj stoječe cene za žepne ure, katerih ceni se je čuditi.

**3834 žepnih ur na cilinder**

iz najfinejšega francoskega double, na minuto vrejene, poprej 14 gld., zdaj le 4 gld. 95 kr., jako lepe. Poroštvo, da dobro gredo 5 let.

**2325 kotknh ur,**

tekoče na 15 pristnih rublinh, s kazalom za sekunde, izvrstno na sekunde vrejene, 21 gld. — zdaj le 7 gld. Okvirji so iz najfinejšega nikelnovega srebrnega ali zlatega double, gravirani, pet let poroštvo.

**3650 remontvarnih ur**

iz pristnega zlatega double, brez ključa se navijajo, z natančno vremenim nikelnovim uriščem, na svetu pripoznana najboljša i najcenejša ura, poprej 24 gld. zdaj le 8 gld. 50 kr.

**1400 pristnih remontvarnih ur**

iz pristnega 15 lotnega punciranega srebra, navija se brez ključa, s kazalno pripravo in pristnim privilegijem, nikellovo urišče na minute urejeno, neverjetno, še nikoli kaj tacega, nizka cena, poprej 30 gld. zdaj le 14 gld., in se pri vsej nizkej ceni vsakej uri pridá še krasna zlata veržica zastoj.

Naročila po pošti, ali po brzjavu, katera se izvršujejo po poštnem povzetju ali poprej poslanem denarju, se imajo glasiti:

**F. SCHAPIRER**

Glavno založišče patentnih fabričkih ur z nihali.

DUNAJ, III. Schiffamtgasse 20.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.



**Cvet zoper trganje,**

po dr. Maliču.

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa že se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo cvetu zoper trganje po dr. Maliču s zraven stojičim znamerjem; 1 steklenica 50 kr.

**Planinski želišni sirop kranjski,**

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

**Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,**

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

**Anaterinska ustna voda,**

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

**Kričistilne kroglice, c. kr. priv.,**

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanih človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj. 20-20

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“ Jul. pl. Trnkóczy-ja na mestnem trgu v Ljubljani.

**Posrečeni osobni**

**Pobeg v Ameriko**

je kriv, da se po dražbi prodajo vsi izdelki Vargaerske fabrike, ki izdeluje turške tirače; zato se za skoraj ne imena vredno vsoto za

1e gld. 3.75

12 turških tirač; pravim

**Dvanajst tirač**

pošlje za le gld. 3.75, dokler bo kaj zaloge.

Vsak kos teh tirač je posebe zložen, previden z rudečimi obrobi in resami in pripravljen za ribanje. Ako se pomisli, da je samo delo morda uže toliko stalo, kolikor se računji za vse tirače skupaj, gotovo si naroči vsaka dobra gospodinja, vsak skrben gospodar take tirače, ki se pošiljajo za gotovi denar, ali pa po povzetju.

Prav nagla naročila se priporočajo zaradi velikanske razprodaje.

Pismena ali telegrafična naročila naj se pošiljajo pod naslovom:

Fabriks-Depositeur für türkische Handtücher anonsnej ekspediciji

**MORIZ STERN**

Dunaj, Wollzeile 22. 3-1

**Novo zboljšani popolnoma**

**varni brivni aparat.**

Dosedaj nedosežen in tako popoln, da daje vsakteremu popolno gotovost; s čem je vsakemu tudi brjenja nezmožnemu mogoče, da se obrije hitro in z dosedaj nepoznano gotovostjo pred vsako nevarnostjo. (Da bi se kedo vrezal, ali na kak drug način kožo poškodoval je valed posebne konstrukcije aparata popolnoma nemogoče). Cena enega komada 3 gld; izredno finega 4 gld. Popis se slikami se doda vsakemu aparatu brezplačno. Agentom in prodajalcem po fabričkih cenah. Odpošila se proti predplačilu ali proti povzetju. Le neposredno se dobi ta aparat pri



Klingl & Baumann, Dunaj, I., Tegetthoffstr. št. 3. NB. Svati se pred porajenjem; vsak komad našega na novo zboljšanega popolno varnega brivnega aparata ima našo varnostno znamenje (K. & B. Wien.)

(5-4)

**Kraljica vsih lekov.**



Deset let velikanskega uspeha, čudodelne zdravilne moči, je ta lek dobro poznan ne le v cesarstvu avstrijsko-ogerskem, ampak tudi na inostranskem. Jako po ceni, je znak dobrodelnosti in pomoči v človeškem trpljenju in se nahaja v kajžiel ubožca, kakor tudi v palači velikega bogatina.

Spremljevana po priporočbah najučenejših zdravnikov, in po neskončnem številu spričeval, se odlikuje zaslužno mej tolikimi zdravili, o katerih tako pohvalno govoré četrte strani časnikov.

Kraljica vsih lekov je Franc'sche Essenz, napravljena po Gabrielu Piccoli-u, lekarničarju v Ljubljani, kateremu se pošiljajo naročbe, in ktere se izvršujejo točno proti povzetju.

Gosp. G. Piccoli, lekarničar v Ljubljani.

Podpisani spričuje čisto resnico, da je tinktura Franc'sche Essenz spoštovanega gosp. Piccoli-a, lekarničarja v Ljubljani visoko obrajšana od mnogih bolnikov tudi drugih bližnih far zaradi nje čudodelne in hitre moči in nenavadnega uspeha, tako sicer, da ga ni dneva, da ne bi prišel kak bolnik k njemu v Fianono in ga prosil, naj mu proda kako steklenico te čudodelne esence, katero on vedno ima pri rokah za svojo in rabo družine. Fianona 3. oktobra 1862.

Anton Wlassich, župnik-kanonik.

Uže mnogo časa zdravim mnoge boleznji z najboljšim uspehom le s čistili. Predpisujem tudi Vašo Franc'sche Essenz, katera razun nje znane uspešnosti, ima tudi prednost, da prouzročuje obilna izpraznenja brez da b kaj dražila črevesje.

Trst v oktobru 1882.

20-5 Dr. Pardo, praktični zdravnik.